

tace, která neponechává pochyb o tom, že aspoň jeden z šesti nejbližších předků, narozený na odstoupeném území musí býti na živu.⁶⁾

V e r n e r jak se zdá, zastává názor (n. u. m. str. 23), že rozhoduje jen otec a děd (otcův otec) a místo narození matky, děda z mateřské strany a obou babiček že jest nerozhodné. Tento názor jest zajisté rozumnější a účelnější než text. Jest ale otázkou, zda-li právě odpovídá textu, kde se mluví o »osobách« bez omezení na předky mužského rodu a pokolení.

K tomu, aby byla získána německá státní příslušnost a aby nastala ztráta státního občanství česko-slovenského, zdá se, že stačí, aby i jen jedna z šesti osob, přicházejících v úvahu (dva rodičové, 4 prarodičové) byla narozena na odstoupeném území. Důvod toho, že i menšina předků má způsobiti změnu státního občanství, není sice jasný, ale i v tom směru nutno se podrobti tomu, co v textu smlouvy bylo vyjádřeno.⁷⁾

Ladislav Hlavatý:

O KNIHOVNÍCH POZNÁMKÁCH PODLE ZEMĚDĚLSKÉHO VYROVNACÍHO ŘÍZENÍ.

Praktický právník bude se v pozemkových knihách ještě po léta setkávat s poznámkami, vzniklými za zemědělského vyrovnacího řízení. Kdežto řádné vyrovnací řízení zná jen jedinou knihovní poznámku — a to zahájení vyrovnacího řízení — a má o ní jasné a úplné předpisy, zavádí vyrovnací řízení zemědělské celou řadu knihovních poznámek, avšak nedává o nich ustanovení vždy dokonalých. Proto přinášíme přehled a výklad těchto poznámek, pokud nebylo o nich pojednáno u S r b a, Zemědělské vyrovnací řízení, Praha 1936.

Vládní nařízení č. 76/1936 Sb. z. a n., o zemědělském vyrovnacím řízení (dále jen z. v. ř.) dopouští tyto knihovní poznámky:

1. poznámku *zahájení zemědělského vyrovnacího řízení* (§ 3 z. v. ř. a § 8 vyr. ř.),
2. poznámku *roku k určení stavu břemen* (§ 9, odst. 4, 2. věta z. v. ř.),
3. poznámku *pravoplatnosti usnesení k určení stavu břemen* (§ 9, odst. 11 z. v. ř.),
4. poznámku *zániku práv na oddělené uspokojení*, pokud břemena je předcházející podle stavu ke dni zahájení zem. vyr. řízení vyčerpávají celkem čtyři pětiny odhadní ceny nemovitosti (§ 9, odst. 1 a 11 z. v. ř.),

⁶⁾ Oběžník min. vnitřní uvádí, že není potřeba, aby otec nebo matka, resp. děd nebo bába sami se podle § 1 smlouvy stali německými státními příslušníky a aby vůbec byli dne 10. října 1938 ještě na živu.

⁷⁾ Podle § 1, odst. 1 d) nabývají německou státní příslušnost za ostatních předpokladů osoby, které jsou manželkami osob, u kterých jsou splněny podmínky písmena a), b) nebo c). Mám za to, že manželský svazek musí státi dne 10. října, resp. dne 26. listopadu 1938. Oběžník ministerstva vnitřní klade však manželce na roveň i v d o v u. Dle oběžníku stane se státní příslušnicí žena, která bydlela na odstoupeném území dne 10. října 1938, narodil-li se tam její (třeba i zemřelý) manžel před 1. lednem 1910, nebo patřil-li její manžel k osobám uvedeným pod písm. b) nebo c). Podle mého názoru nelze o vdově říci, že jest manželkou osoby, u které určité předpoklady jsou splněny. Pokládám proto rozšíření platnosti předpisu lit. c) na vdovu za neodůvodněné.

5. poznámku zániku práv zástavních pro pohledávky věřitelů, kteří neohlásili své nároky ani při roku k určení stavu břemen (§ 9, odst. 5 a 11 z. v. ř.),

6. poznámku zániku práv zástavních za pohledávky z poskytnutého úvěru, pokud přesahují částku z úvěru poskytnutého do dne zahájení zemědělského vyrovnacího řízení (§ 9, odst. 10 a 11 z. v. ř.),

7. poznámku potvrzení zemědělského vyrovnání (§ 23 z. v. ř.).

Zemědělské vyrovnací řízení nemá v ý s l o v n ý c h kompetenčních předpisů ohledně zápisu a výmazu žádné z uvedených poznámek. Pokud se nemůžeme dovolati analogie vyrovnacího řádu ani bezpečně takový kompetenční předpis ze zákonného textu vyvoditi, musíme míti vždy na mysli obecné ustanovení § 75 knihovního zákona, že knihovní zápisy povoluje zásadně knihovní soud, u kterého jest vložka, ve které má býti vykonán zápis. Poněvadž z. v. ř. také v ý s l o v n ě nikde neustanovuje, zda zápisy (resp. výmazy) ohledně poznámek pod 1—7 se mají státi k návrhu neb z moci úřední, jest hleděti — nelze-li něco jiného bezpečně ze z. v. ř. vyvoditi — k předpisu § 76 knih. zákona, že zápisy knihovní se dějí zásadně k návrhu a ne z moci úřední.

A d 1.

O poznámce zahájení zemědělského vyrovnacího řízení nemá z. v. ř. žádných ustanovení. Platí tudíž o ní podle § 3 z. v. ř. totéž, co o poznámce vyrovnacího řízení podle §§ 8, 64, odst. 2, a 65, odst. 4 vyr. ř.

S r b o v a slova na str. 32, že by »odchylkou od § 65, odst. 4 vyr. ř. došlo k výmazu i tehdy, když by do 15 dnů po zastavení vyrovnacího řízení byl prohlášen konkurs na jmění dlužníkovu, vztahují se — jak nám autor k dotazu laskavě vysvětlil — jen na poznámku zániku práva na oddělené uspokojení, o kterém ex professo jedná první část věty, začínající na str. 32, řádek 1, nikoliv na poznámku zahájení zemědělského vyrovnacího řízení, jak by mohlo býti z příliš stručného znění komentáře vyvozováno.

Také zem. vyr. říz. a konkursní říz. považuje se za jeden celek, jestliže ve lhůtě 15 dní po právoplatném zastavení zem. vyr. říz. bude na jmění dlužníka uvalen konkurs (Pužman-Knap, Zemědělské vyrovnací řízení, Praha 1936, str. 81). V tomto případě by tedy poznámka zahájení zem. vyr. říz. v pozemkových knihách zůstala, zatím co by poznámka právoplatnosti usnesení o určení stavu břemen a poznámka zániku práva na oddělené uspokojení byla vyrovnacím soudem z moci úřední vymazána. (Viz dále pod 4 až 6, a).

Poznámka zahájení zem. vyr. říz. má také jen význam evidenční ve smyslu § 20 a) knih. zákona. Opominutí jejího zápisu nebo výmazu nemá právních účinků, poněvadž účinky zahájení vyrovnacího řízení nastávají samým zahájením a to dnem, kterého byla vyhláška vyvěšena na desce vyrovnacího soudu.

Znění poznámky: Podle usnesení krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 1. července 1938, č. j. Kv 208/38-2 se poznamenává, že bylo zahájeno zemědělské vyrovnací řízení o jmění Jana Řihy.

A d 2.

O poznámce roku k určení stavu břemen pojednává S r b na str. 34, č. 3, a 48, č. 3 cit. spisu. K tomu sluší dodati:

Poznámku nařídí vyrovnací komisař (§ 33, odst. 2 vyr. ř.).

Dojde-li v pořadí poznámky zamýšleného zastavení ke vkladu práva zástavního (což může se státi jen za dalších podmínek § 12 z. v. ř., byla-li žádost knihovní podána

nejpozději den před rokem k určení stavu břemen) nebo dojde-li k výmazu poznámky pořadí podle obecných předpisů, tu nařídí se (tedy jakmile tyto události nastanou) podle mínění Srbova, výmaz poznámky nařízeného roku k určení stavu břemen z moci úřední. Podle tohoto mínění by byl výmaz z nařízen vyrovnačím komisařem, jenž se o těchto případech doví právě při řečeném roku. Pro Srbovo mínění mluví důvody účelnosti, ale chybí pro ně zákonný podklad, jež v uvedených případech nelze nahraditi žádnou analogií.

Analogii lze naléztí jen v § 65, odst. 4, aneb § 64, odst. 2, pro výmaz poznámek zah. vyr. říz. při ukončení nebo zastavení řízení a proto máme za to, že k výmazu poznámky roku k určení stavu břemen dojde až při těchto příležitostech.

Dokud uvedené případnosti nenastanou, nelze poznámku roku za trvání zem. vyr. říz. vymazati, aby snad knihovní soud nepovolil zmíněný vklad zást. práva neprávem i po roce k určení stavu břemen.

Znění poznámky: Podle usnesení vyrovnacího komisaře okr. soudu ve Chvalšínách ze dne 1. října 1938, č. j. Kv 208/38-17 v. k. poznamenává se rok k určení stavu břemen na den 10. září 1938.

A d 3.

Poznámka pravoplatnosti usnesení o určení stavu břemen bude zpravidla spojena s poznámkami zániku práv uvedených výše pod 4 až 6, leč že by práva na oddělené uspokojení nevyčerpávala 80% odhadní ceny nebo kdyby nebylo práv uvedených pod 5 a 6. Význam poznámky samé je nevalný, poněvadž právní účinky pravoplatnosti určení stavu břemen, totiž zánik práv uvedených pod 4 až 6, jsou vyznačeny právě poznámkou zániku těchto práv, i s uvedením dne, kdy určení stavu břemen nabylo právní moci. Jen tam, kde práva na oddělené uspokojení nepřekročila 80% odhadní ceny, a kde se nevyskytovala práva pod 4 až 6 zmíněná, měla by tato poznámka ten evidenční význam, že by z ní bylo zřejmo, že zahájením zem. vyr. říz. ani pravoplatností určení stavu břemen žádné z řečených práv nezaniklo.

V případě posléze uvedeném dojde na výmaz samotné poznámky pravoplatnosti usnesení o určení stavu břemen současně s výmazem poznámky zahájení zemědělského vyrovnacího řízení, t. j. při zastavení (§ 65 vyr. ř.) nebo skončení (§ 64 vyr. ř.). Výmaz nařídí tu vyrovnací soud z moci úřední. Důvodem je tu analogie cit. paragrafů a účelnost.

V případě pravidelném, jestliže se v pozemkové knize vyskytují ještě poznámky pod 4. až 6., dojde k výmazu řečené poznámky tehda a za stejných podmínek, až bude vymazována poslední z poznámek zániku práv pod 4. až 6. uvedených, nebudou-li vymazány všechny současně. V tom směru lze odkázati na další výklady pod 4. až 6.

V ostatních podrobnostech viz S r b, str. 40 a 41.

A d 4. a ž 6.

I zde sluší odkázati na výklady S r b o v y, str. 31, 32, 40 a 41, a doplniti je jen úvahou o výmazu těchto poznámek.

Poznámky zániku práv na oddělené uspokojení a zástavních práv, blíže shora pod 5. a 6. uvedených, mají za účel jen vyznačiti, že ona práva zanikla mimoknihovními skutečnostmi z podnětu zem. vyr. říz., a to jen podmíněně, jestliže podle §§ 9, odst. 1, a 10 z. v. ř. neobživnou. Poznámka svůj význam tedy ztratí, jestliže jest jisto, že tato podmínka nastala — právo obživlo — nebo jest jisto, že nenastane — zánik práva stane se nepodmíněný — a bude vložen výmaz onoho práva. Z. v. ř. o výmazu těchto poznámek nic neustanovuje. S hlediska soustavného výkladu knihovního

práva, že totiž lze knihovní poznámky vymazati, zaniknou-li jejich všechny formální a materiální podmínky (§§ 8, 20, 93 a násl. kn. z.), máme za to, že na výmaz těchto poznámek dojde,

A. jestliže ona práva obživnou (§§ 9, odst. 1, a 10 z. v. ř.), nebo

B. budou-li ona práva vymazána (§ 23, odst. 2, věta 2. z. v. ř.). Otázkou je, který soud výmaz těchto poznámek nařídí a to zda k návrhu či z moci úřední.

Ad A. Práva na oddělené uspokojení, která zanikla podle §§ 9, odst. 1, a 10 z. v. ř. obživnou, jestliže

a) bude řízení zastaveno (§ 65 vyr. ř.),

b) stane-li se vyrovnání neplatným (§ 66 vyr. ř.),

c) nebo neúčinným (§ 68 vyr. ř.),

d) nebude-li potvrzené vyrovnání splněno (§ 67 vyr. ř.),

e) bude-li nemovitost prodána nucenou dražbou, dříve než se věřiteli dostane, co mu podle potvrzeného vyrovnání na takové právo přísluší.

K p ř í p a d u a) : *Bude-li zem. vyr. řízení zastaveno*, bude podle § 65, odst. 4 vyr. ř. z moci úřední (arg. »bud'te.... vymazány«) vymazána poznámka zahájení zem. vyr. říz., a to vyrovnacím soudem (ne komisařem, jak uvádí — patrně jen nedopatřením — v textu příslušného vzorce Z e c h n e r, Vzorce ku konkursnímu a vyrovnacímu řízení, Praha 1937, na str. 497; v nadpise správně však: »Vyrovnací soud nařizuje výmaz poznámek«).

Poněvadž již samou skutečností zastavení zem. vyr. říz. obživují řečená práva na oddělené uspokojení a tudíž vyrovnací soud nepotřebuje jinak nic ke zjištění jejich obživnutí, lze hájiti jen z důvodů účelnosti a obdoby podle § 65, odst. 4 vyr. říz., že vyrovnací soud zároveň nařídí výmaz poznámek zánikem oněch práv a právoplatnosti usnesení o určení stavu břemen. Dostatečný podklad zákonných ustanovení však chybí.

Jestliže by vyrovnací soud, hledě ke vzpomenuté zásadě § 76 knih. zák. výmaz těchto poznámek nenařídil, nelze pochybovati o tom, že může výmaz těchto poznámek povolit k žádosti oprávněných knihovní soud, k průkazu, že zem. vyr. říz. bylo právoplatně zastaveno.

Z úřední moci však knihovní soud nemá příčiny nad výmazem řečených poznámek bdíti a tím méně jej naříditi.

Nehledě k případu e), kdy dojde k exekučnímu prodeji před potvrzením vyrovnání, půjde v případech b)—e) vždy o řízení v době, když činnost vyrovnacího komisaře i soudu jsou skončeny a to potvrzením vyrovnání. Nelze tudíž analogií z předpisů o pravidelném vyrovnacím řízení v případech b)—e) nic vytěžiti.

K p ř í p a d u b) : Podle § 66 vyr. říz. stává se vyrovnání *neplatným* (a věřitelé mohou bez dalšího požadovati úplné uspokojení svých nároků), jestliže by dlužník do dvou let (v zem. vyr. říz. činí tato lhůta 7, 5, 4 neb 3 roky, podle toho, o jakého zemědělce se jedná, § 6 z. v. ř.) od potvrzení vyrovnání právoplatně odsouzen pro podvodný úpadek podle § 205 a) tr. z. Neplatnost působí pro všechny věřitele. Od právní moci tohoto rozsudku vážnou tudíž všechny poznámky, vztahující se na události vzniklé za zemědělského vyrovnacího řízení neprávem. Bližší o povaze neplatnosti zem. vyr. říz. viz pod 7, d).

V zájmu souladu knihovního stavu se stavem skutečným bylo by účelným ustanovení, že vyrovnací soud má býti trestním soudem zpraven a naříditi výmaz těchto poznámek z moci úřední. Tím by věc byla definitivně pro vyrovnací soud vyřízena, takže by tento soud měl jistotu, že nedojde ani na nesporné jednání podle § 26, odst. 1 z. v. ř., k němuž bude mu zapotřebí spisů »skončeného« vyrovnání.

Poněvadž však žádný postup z moci úřední nařízení není, sluší míti podle zásady § 76 knihovního zákona za to, že na výmaz žádné v poznámek vztahujících se na zem. vyr. říz. z moci úřední nedojde a budou tam váznouti tak dlouho, dokud nebudou vymazány k n á v r h u osob oprávněných.

Nepochybné jest, že každý věřitel, jehož právo na oddělené uspokojení v zem. vyr. říz. zaniklo, může u knihovního soudu podati knihovní žádost, doloženou úředním vysvědčením podle § 281 nesp. pat. o řečeném odsouzení dlužníkovu, aby poznámka vyznačující zánik jeho práva byla vymazána.

Také knihovní vlastník (bude-li na tom míti zájem) mohl by stejným způsobem žádati o výmaz poznámky právoplatnosti usn. o urč. stavu břemen a poznámek zániku příslušných oddělených práv.

K případu c):

Neúčinnost vyrovnání. Podle § 68, odst. 1 vyr. ř. a § 25 z. v. ř. bylo-li zem. vyr. říz. dosaženo podvodným jednáním nebo nedovoleným poskytnutím zvláštních výhod jednotlivým věřitelům, aniž tu jsou podmínky stanovené v § 66 vyr. ř., mohou věřitelé do uplynutí lhůty, trvající po právoplatném potvrzení o rok déle než příslušná lhůta pro splnění vyrovnání podle § 6, odst. 2 z. v. ř., domáhati se ž a l o b o u, aby jim byl zaplacen schodek neb aby jinaká výhoda byla prohlášena za bezúčinnou; tím nepozbývají práv nabytých z vyrovnání proti dlužníku nebo jiným osobám.

Zaniklé právo na oddělené uspokojení obživne jen pro toho věřitele, který si dojde proti dlužníku rozsudku, jímž se zjistí, že vyrovnání bylo dosaženo oním nedovoleným jednáním dlužníkovým.

Tu dojde na výmaz poznámky zániku práva na oddělené uspokojení jedině n a k n i h o v n í ž á d o s t žalovavšího oddělného věřitele, doloženou rozsudkem o bezúčinnosti vyrovnání a podanou knihovnímu soudu. Ostatní poznámky vzešlé ze zemědělského vyrovnání zůstanou nedotčeny.

Jestliže řádně dlužník všechny věřitele uspokojí podle podmínek vyrovnacího řízení, nemá bezúčinnost vyr. jinak na zem. vyr. říz. žádného vlivu. Mohl by tedy i v tomto případě dlužník pak podati podle § 23 z. v. ř. průkaz, že podmínky vyrovnání byly splněny, aby poznámka potvrzení vyrovnání byla vymazána. Pak ovšem nebude vymazáno to právo na oddělené uspokojení, které sice podle §§ 9, odst. 1, a 10 zaniklo, ale v případě § 67 vyr. ř. zase obživlo a jehož poznámka zániku byla k žádosti věřitele vymazána.

K případu d):

Nesplněné vyrovnání. § 67 vyr. ř. »Nebylo-li potvrzené vyrovnání splněno, ač byl dlužník věřitelem upomenut doporučeným dopisem a v upomínce mu byla poskytnuta dodatečná lhůta nejméně osmidenní, pozbývají účinnosti veškeré slevy i jiné výhody ve vyrovnání poskytnuté; práva, která vyrovnání poskytuje věřitelům proti dlužníku nebo jiným osobám však zůstávají nedotčena.«

Nad splněním vyrovnání nebdi vyrovnací ani jiný soud. Nezaplátí-li dlužník ani v dodatečně lhůtě úplně splátku podle zem. vyr. říz. určenou, projeví se následky nesplněného vyrovnání jen tehdy, jestliže věřitel uplatní své právo požadovati zaplacení celé pohledávky, nebo uplatňuje obživnutí svého oddělného práva zaniklého podle § 9, odst. 1 neb 10 z. v. ř.

Poznámka zániku oddělného práva bude vymazána stejně jako v případě pod e) k žádosti věřitelově doložené náležitým průkazem o obživnutí. Takovým průkazem bude nepochybně prohlášení dlužníkovu, že podmínek vyrovnání vůči onomu věřiteli nesplnil, kde bude dlužníkův podpis soudně neb notářsky ověřen. Kdyby dlužník odepřel takové prohlášení vydati, nemohl by o ně věřitel žalovati, poněvadž dlužník k tako-

vému prohlášení není povinen,*) ale věřitel by podal na dlužníka žalobu na plnění, případně spojenou s určovacím návrhem podle § 236 c. ř. s., že jeho právo obživlo.*)

Kdyby toho času nemohl žalovati o plnění, mohl by podle okolností žalovati o určení, že tu nastalo obživnutí jeho práva. V obou případech byl by pak potřebným průkazem rozsudek.*)

Kdyby věřitel o výmaz poznámky nezakročil a pak vydal proti skutečnosti dlužníku potvrzení, že dlužník podmínky vyr. splnil, tu by arci došlo na vklad výmazu toho práva, třebaže materiálně obživlo, leč že by vyšlo při řízení podle § 23, 2 odst. z. v. ř. přesto na jevo, že dlužník vyrovnání nesplnil, t. j. úplně a včas. Neboť podle § 3 z. v. ř., § 70 vyr. ř. a § 189, odst. 4 konk. ř. platí zde zásada vyhledávací, tudíž pravda materiální.

Ostatní poznámky podle zem. vyr. říz. zůstanou nesplněním vyrovnání prozatím nedotčeny. O tom viz pod 7, c).

K případu e): Bude-li nemovitost patřící k zemědělskému podniku dlužníkovu prodána nucenou dražbou dříve, než dlužník vyrovnání splní, pak bude moci oddělný věřitel, jehož právo podle § 9, odst. 1 neb 10 z. v. ř. zaniklo, žádati v dražebním řízení celou pohledávku (pokud se na ni dostane z rozdělované podstaty), třebaže v knihách vázne poznámka zániku jeho práva. Na výmaz všech poznámek vzniklých za zem. vyr. řízení dojde pak při zřízení knihovního pořádku vydražitelem — tedy k jeho návrhu, ne z moci úřední, leč že by před tím knihovním návrhem došlo k zastavení zem. vyr. říz. a výmazům, nařízeným vyrovnacím soudem z moci úřední. Viz výše pod a).

Poněvadž výmaz všech těchto poznámek jest důsledkem exekuceního řízení, lze míti za to, že jejich výmaz povolí s ostatními zápisy z ex. řízení vyplývajícími exekuční soud podle § 237 ex. ř. a že nebude třeba ohledně nich zvláštní žádosti ke knihovnímu soudu.

V každém případě bude třeba stejného návrhu vydražitelova, jestliže dojde k nucenému prodeji po právoplatném potvrzení zem. vyr. říz., neboť tu nedojde nikdy na výmaz z moci úřední.

Ad B. O tom viz níže pod 7 a).

Ad 7.

Poznámka potvrzení zem. vyr. řízení stane se z moci úřední, a to vyrovnacím soudem (arg. slova »soud nařídí« — nelze pochybovati, že míněn jest tu vyrovnací soud) při ukončení vyrovnání.

Příliš stručné znění § 23, odst. 2 z. v. ř. staví praksi před celou řadou otázek:

aa) zda výmaz poznámky potvrzení zem. vyr. říz. bude nařízen k uvedenému průkazu dlužníkovu vyrovnacím neb jiným soudem z moci úřední či jen na návrh dlužníkův,

bb) zda vyrovnací soud snad má také naříditi (viz slovo »zároveň«!) současně výmaz práva na oddělené uspokojení, tak jak jest jejich zánik v knihách poznamenán a naříditi výmaz těchto poznámek i poznámky pravoplatnosti usnesení o určení stavu břemen,

cc) zda se výmazy v případě pod bb) mají státi z moci úřední k pouhému podnětu dlužníkovu pod aa) zmíněnému, či na řádný návrh dlužníkův, resp. zda vyrovnací soud má z úřední moci bdíti nad tím, aby dlužník řečený průkaz přiložil,

dd) nebo zda všechny tyto výmazy budou povoleny knihovním soudem k žádosti dlužníka doložené úředním vysvědčením vyrovnacího soudu podle § 281 nesp. pat. potvrzujícím, že dlužník prokázal, že podmínky vyrovnání splnil,

*) S tím nutno souhlasit. Nastane-li bezúčinnost slevy, je povinen dlužník trpět příslušné vyznačení v poz. knize. K tomu se ale nehodí ani mezitímní výrok určovací, ani určovací žaloba, nýbrž žalobce má žalovati na »trpění výmazu poznámky zániku...« nebo »svolení k výmazu« této poznámky ohledně dotčené pohledávky. Pozn. redakce.

- ee) nebo zda knihovní soud povolí na pouhou žádost dlužníka tyto vymazy kromě výmazu poznámky potvrzení vyrovnání, který nařídí snad vždy soud vyrovnací,
 ff) zda jest z uvedených případů možný jen jeden neb několik jich,
 gg) zda poznámky zániku zmíněných práv a pravoplatnosti urč. stavu břemen nemají býti v knihách ponechány, když jejich výmaz nikde není předepsán,
 hh) zda poznámka potvrzení zem. vyr. řízení nebude vymazána vůbec, když vyrovnání nebude splněno,
 ii) zda lze ji vymazati, podá-li žádaný průkaz dlužníkův successor,
 jj) zda omezuje co do zeizení (§ 26) jen dlužníka, pokud je knihovním vlastníkem nebo každého knih. vlastníka.

Tyto otázky měl ovšem vyřešiti zákonný předpis a není-li ho, nezbyvá nám, než abychom vlastními úvahami pokusili se je rozhodnouti. Máme za to, že k jednotnému výkladu bezpečně dojiti nemůžeme a že výklad bude různý podle toho, na které všeobecné zásady budeme klásti větší důraz.

a) Gramatické znění odst. 2 § 23 nemůže beze všeho svědčiti tomu, že poznámka potvrzení zem. vyr. ř. a práva zaniklá podle § 9, odst. 1 a 10 z. v. ř. budou vymazána, j e n k d y ž d l u ž n í k p r o k á Ź e, že podmínky vyrovnání splnil, tedy že nemusí učiniti nic jiného než přinésti příslušnému soudu tento průkaz. Neboť toto znění ještě samo o sobě nijak nevyklučuje v ostatním použití obecných předpisů. Kdyby bylo lze tvrditi v této věci postup z moci úřední, tak by nejspíše byl příslušným k tomuto podnětu všechny vymazy zaříditi vyrovnací soud, který nejlépe může posouditi, zda vyrovnání jest splněno a také ze spisů vidí, která práva zanikla. Budeme snad míti na mysli obdobnou situaci jako v § 237 ex. ř., kde exekuční soud povolí všechny knihovní zápisy vyplývající z rozvrhového usnesení. Ale § 237 ex. ř. jest výslovnou výjimkou zákona z obecného předpisu § 75 knih. zák., že o povolení zápisů knihovních má býti žádáno u knihovního soudu, u kterého je vložka, ve které má býti vykonán zápis. Abychom mohli povolení některých knihovních zápisů (třeba výmazů) přiřknouti vyrovnacímu soudu, musili bychom pro to míti výslovný kompetenční předpis (a ten zde chybí) anebo alespoň velmi příbuzný předpis analogický (jako jsme se dovolávali na př. § 65, odst. 4). Analogie s § 237 ex. ř. se ovšem nikterak dovolávati nemůžeme, poněvadž jde o řízení zcela různá. Také exekuční řád není ani podpůrným pramenem práva pro zem. vyr. říz. Lze uvést i to, že z. v. ř. jest předpis výjimečný, který jest zásadně vykládati restriktivně, tedy ve prospěch norem obecných. Dlužno se proto zásadně rozhodnouti pro kompetenci knihovního soudu pro výmaz práv zaniklých podle § 9, odst. 1 a 10, jakož i výmazy pravoplatnosti poznámek určené stavu břemen o zániku zmíněných práv.

Ohledně výmazu poznámky potvrzení vyrovnání rozhodl se Srb (str. 67) i Loula (Zemědělské vyrovnací řízení, Praha 1936, str. 34) pro kompetenci vyrovnacího soudu. Máme za to, že i tu by striktní výklad mluvil pro kompetenci knihovního soudu. Vždyť dlužník může předložit průkaz o splnění vyrovnání také knihovnímu soudu.

Tento průkaz budou patrně tvořiti jednak úřední vysvědčení vyrovnacího soudu (vyžádané podle § 281 nesp. pat.) o všech věřitelích, oprávněných hlasovati při vyrovnacím roku, a o tom, že prošla lhůta podle § 68, odst. 1 vyr. ř. a § 25 z. v. ř., a jednak kvitanční prohlášení těchto věřitelů (bez kolkových poplatků podle § 29 z. v. ř.) o uspokojení jejich podle podmínek vyrovnání a to ve formě, které je třeba pro výmaz podle obecných předpisů knihovního práva.

Pak může knihovní soud k řádnému návrhu vymazati všechny poznámky vztahující se na vyr. říz. a práva zaniklá podle § 9, odst. 1 a 10 z. v. ř.

Takový výklad a postup zdá se mi nejjednodušší a nejučelnější a nej-

spíše odpovídající zákonu. Při nejmenším lze jej připustiti jako eventuální zákonem dopuštěnou.

Podle znění § 26, odst. 1 z. v. ř. a nepochybného úmyslu zákonodárce omezují poznámka jen vyrovnacího dlužníka ve zcizení nemovitosti. Proto v knihách musí poznámka potvrzeného vyrovnání vyznačovati i jeho jméno a bude zníti takto:

Podle usnesení krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 1. září 1938, č. j. Kv 308/37-39 poznamenává se, že zemědělské vyrovnací řízení Josefa Smetany bylo potvrzeno.

Třebaže v odst. 2 téhož paragrafu se mluví místo o dlužníku o v l a s t n í k u nemovitosti a v odst. 3 se ustanovuje všeobecně o nepřipustnosti zavazení nemovitosti, pokud by to bylo na újmu věřitelům, vůči kterým nebylo potvrzené vyrovnání splněno, jest trvati na tom, že veškerá omezení podle § 26 z. v. ř. poznámkou potvrz. zem. vyr. říz. týkají se jen dlužníka, pokud je vlastníkem nemovitosti.

To plyne z účelu zákona, že omezení ta se týkají jen dlužníka, aby vyrovnání splnil, jak zdůrazňuje také jasně důvodová zpráva. Knihovní nástupce dlužníkův nepřejímá nikterak ani částečně věcné spoluručení v jakékoliv formě za splnění mimo-knihovních plnění dlužníkůvých.

Jestliže tedy na zcizení nemovitosti rite dojde, ať smluvně za souhlasu býv. vyr. soudu, nebo vyvlastněním, exekucí nebo převodem mortis causa, ztratí poznámka svůj význam a může býti při zápisu vlastnického práva nového nabyvatele k jeho žádosti knihovním soudem vymazána, třebaže nebyl dlužníkem podán průkaz, že podmínky vyrovnání byly splněny, jak se úzce vyjadřuje § 23, odst. 2 z. v. ř.

Jest tedy poznámka tato případem věcných účinků knihovního zápisu, který jest spiat jen s knihovním vlastnictvím dlužníkovým. Do těchto omezení tedy zásadně nemůže nikdo sukcedovati. Bude proto poznámku potvrzené zem. vyr. říz. zapsati ve smyslu § 9 zák. č. 92/1874 ř. z. na listu B — nikoliv C.

Ve skutečném životě nastane častokrátě nutková potřeba převzetí zemědělského podniku — ještě před splněním vyrovnání v zákonné lhůtě — potomkem nebo jiným schopným nástupcem dlužníkovým, který bude ochoten všechny závazky dlužníkovy převzítí.

Uvidí-li věřitelé, že takový nástupce slibuje větší naději na řádné splnění vyrovnání než dlužník, budou si docela tohoto převzetí přátí.

Tam, kde nástupce bude ochoten a schopen věřitelům ihned zaplatiti, co na ně ve lhůtách vyrovnacích připadá, může dlužník ovšem před uplynutím lhůty dané ke splnění vyrovnání prokázati, že podmínky vyrovnání byly splněny a žádati za výmaz podle § 23, odst. 2 z. v. ř., jakož i výmaz práv zaniklých dle § 9, odst. 11 z. v. ř. a ostatních poznámek z. v. ř. Na to lze pak bez dalšího provésti zamýšlený převod a na řízení dle § 26 z. v. ř. vůbec nedojde.

Bude-li nástupce chtítí jen převzítí závazky dlužníkovy za podmínek podle vyrovnání, bude zapotřebí postupu složitějšího.

Podle § 26, odst. 1 z. v. ř. může býv. vyr. soud odepřítí souhlas ke zcizení toliko tehdy, je-li zcizením nemovitosti ohroženo splnění vyrovnání. Soud musí objektivně zjistiti — podle vyhledávací zásady nesporného řízení —, zda by převodem bylo ohroženo splnění vyrovnání. Nestačí by proto pouhý souhlas věřitelů. Jest nasnadě, že soud musí zde vůči dlužníku postupovati rigorosně, aby nevydal v nebezpečí vyrovnací věřitele značně již jednou poškozené.

Nástupce bude tedy musiti zpravidla přistoupiti k závazkům dlužníkovým jako rukojmí a plátce, skýtati svou osobou záruku řádného hospodaření, případně poskytnouti i přiměřenou jistotu (na př. na jiných nemovitostech).

Dále bylo by jistě velmi cennou zárukou, kdyby mohl nástupce převzítí na sebe i omezení plynoucí z poznámky potvrzeného vyrovnání.

To není však možné, poněvadž, jak již řečeno, tato poznámka váže jen vyrovnacího dlužníka. Pokud lze nového knihovního vlastníka omezovati zákazem zcizení, ustanovuje § 364 c) obč. zák.

Jestliže by se tedy převod stal mezi rodiči a dětmi nebo jinými blízkými osobami v § 364 c) obč. zák. uvedenými, bylo by lze smluviti zákaz zcizení modifikovaný tak, aby se rovnal účinkům poznámky potvrzeného vyrovnání, jako by nástupce byl vyrovnacího dlužníkem. V tom případě by mohl býti zapsán do poz. knih a měl by účinek i proti třetím osobám.

Nebyl-li by takový poměr mezi dlužníkem a jeho nástupcem, bylo by toto omezení možné jen jako závazek obligační ve prospěch všech věřitelů, kterým příslušelo hlasovací právo při vyrovnacím roku.

I to by snad soud mohl za ostatních podmínek považovati za skutečnost, zaručující, že splnění vyrovnání nebude ohroženo.

Vším způsobem bude začasto otázkou velmi nejistou, zda vyrovnací soud bude moci ke zcizení celého zemědělského podniku dáti souhlas (zvláště budou-li se tomu vyrovnací věřitelé brániti, které zde bude považovati podle § 6 zák. č. 100/1931 za účastníky řízení, oprávněné k rekursu) a proto jest riskantní zahájení zemědělského vyrovnacího řízení pro zemědělce, který v dohledné době chce svoje hospodářství předati.

c) Nebude-li vyrovnání splněno (§ 67 vyr. ř.), nebude lze podle jasného ustanovení § 23, odst. 2 z. v. ř. poznámku potvrzení zem. vyr. říz. vymazati, poněvadž nebude moci podati průkaz splnění vyrovnání.

Podle našich hořejších výkladů však bude lze poznámku tu vymazati, až bude vlastníkem knihovního tělesa právní nástupce dlužníkův. Jinak by tam mohla podle strohého znění cit. paragrafu ona poznámka váznouti věčně, poněvadž dlužník už nikdy nebude moci řečeného průkazu podati.

d) Dojde-li k výmazu poznámky potvrzení zem. vyr. říz. při neplatnosti vyr. říz. sluší rozhodnouti podle toho, zda podle § 66 vyr. ř. neplatnost vztahuje se na všechny úkony zem. vyr. ř. nebo jen na výhody dlužníku poskytnuté.

§ 66 vyr. říz. vylučuje z neplatnosti jen exekuční tituly vzniklé podle § 63 vyr. ř. a nemá ustanovení jako § 67 vyr. ř., »že práva, která vyrovnání věřitelům poskytuje proti dlužníku nebo jiným osobám zůstávají nedotčena«. Z. v. ř. nemá o následcích neplatnosti zem. vyr. říz. žádných předpisů. Nutno tedy vykládati neplatnost zem. vyr. říz. bez omezení (nehledě k § 63 vyr. ř.).

Jest jisto, že poznámka potvrzení vyrovnání předpokládá platné vyr. řízení. Toto vyrovnání však od počátku vlastně platné nebylo, poněvadž bylo přivoděno podvodným úpadkem. Kdyby odsouzení dlužníkovo pro podvodný úpadek nastalo před podáním návrhu na zem. vyr. říz. nebo za jeho trvání před potvrzením vyrovnání bylo by důvodem nepřípustnosti vyrovnání (§ 4, č. 2 vyr. ř.) a odepření potvrzení (§ 58, č. 1 vyr. ř.) a tím k zastavení řízení (§ 65, odst. 1, č. 3 vyr. ř.).

Lze proto tvrditi, že účinky neplatnosti vyrovnání jest vztahovati nazpět na celé řízení a že tudíž i poznámka potvrzení zem. vyr. říz. vázne v knihách neprávem a lze ji vymazati i na návrh dlužníka.

Jestliže toto omezení dlužníkovo bude vymazáno, neznamená to žádné zlepšení jeho situace, poněvadž pozbývá všech výhod vyrovnání a jest povinen k placení všech svých dluhů i původních. Pak také zpravidla dojde na exekuční prodej.

Poněvadž z výkladu zákonných předpisů plyne, že od neplatnosti vyrovnání, t. j. pravoplatnosti rozsudku odsuzujícího dlužníka pro podvodný úpadek, poznámka potvrzení zem. vyr. říz. ztratila své materiální oprávnění, může býti vymazána na průkaz o odsouzení ke knihovní žádosti i toho nového vlastníka, který po neplatnosti od dlužníka nemovitosti smlouvou nabyt. Tam nebude třeba průkazu vyrovnacího soudu podle

§ 23, odst. 2 z. v. ř., poněvadž tento předpis míří jen na případ, kdy vyrovnání bude platné.

Jinak řečeno: po neplatnosti vyrovnání nebude dlužník vázán omezením podle § 26 zem. vyr. ř., poněvadž ta předpokládá platné vyrovnání.

Jak již uvedeno ohl. pozn. 4—6 pod b), ani tu k výmazu z moci úřední nikdy nedojde.

e) **B e z ú č i n n o s t** vyrovnání sama o sobě ovšem na tuto poznámku žádného významu nemá.

Interpretační potíže, touto úvahou vylíčené, pocházejí z nedostatku výslovných zákonných předpisů právě tak, jak tomu jest při soudní příslušnosti a opravných prostředcích při odhadním řízení v zemědělském vyrovnacím řízení, o kteréžto otázce jsem zevrubně pojednal v Právniku na str. 473—486/1937. I zde zdůrazňujeme, že proto nepřetáváme z. v. ř. považovati za legislativní dílo *technicky* celkem dobré, poněvadž tu jde jen o detaily, na které při rychlé tvorbě úplně nových právních předpisů zákonodárce nepamatoval.

Josef Leipert:

ZMĚNA DANĚ DŮCHODOVÉ A VŠEOBECNÉ VÝDĚLKOVÉ.

Naléhavá potřeba státní pokladny jakož i snaha zjednodušiti dosavadní daňové předpisy zavdala podnět k vydání vládního nařízení ze dne 22. prosince 1938, č. 393 Sb. z. a n., kterým se mění a doplňuje zákon o přímých daních a ruší se zákon o přechodné přirážce k dani důchodové a k dani z tantiem a zákon o příspěvku na obranu státu a o mimořádné dani ze zisků.

I. Daň důchodová a příspěvek na obranu státu.

Bylo uznáno, že dosavadní system, dle něhož se z docíleného důchodu vyměřuje daň důchodová, přechodná přirážka k ní, příspěvek na obranu státu a branný příspěvek, vyžaduje zjednodušení a bylo proto zamýšleno sloučiti všechny tyto daně (vyjma branný příspěvek, který zatím postihuje jen malý okruh poplatníků) do jediné sazby. Vzhledem však k tomu, že příspěvek na obranu státu neměl jednotnou sazbu, nýbrž se vyměřoval jiným (zpravidla nižším) procentem ze služebních požitků a jiným (zpravidla vyšším) z ostatních příjmů, nebylo možno jej sloučiti se sazbou daně důchodové, neboť by bývalo nutno buď zvýšiti dosavadní nižší sazby anebo snížiti dosavadní vyšší sazby. Proto došlo pouze k sloučení daně důchodové s přechodnou přirážkou. Takto získaná sazba byla z rozpočtových důvodů zvýšena cca o 3% důchodu. Vznikla tak tato sazba daně důchodové:

Z důchodu				
Ve stupni:	přes Kč	až včetně do Kč	% z důchodu	méně o Kč
1	0	6.000	3	0
2	6.000	8.000	5	120
3	8.000	12.000	6	200
4	12.000	15.000	9	560
5	15.000	34.000	11	860
6	34.000	40.000	12	1.200
7	40.000	60.000	14	2.000